

Z Kroniki naukowej

VII SESJA RADY NAUKOWEJ TRZZ W POZNANIU

W dn. 14 i 15 X 1961 r. odbyła się w Sali Czerwonej Pałacu Działyńskich w Poznaniu — zorganizowana przez Radę Naukową TRZZ i ZW TRZZ w Poznaniu — ogólnopolska sesja naukowa poświęcona problemowi niemieckiemu. Wzięli w niej udział wybitni polscy uczeni, reprezentujący różne dyscypliny nauki.

Po otwarciu sesji przez prof. dra Stanisława Leszczyckiego — przewodniczącego Rady Naukowej TRZZ, oraz przemówieniach powitalnych posła Jana Izydorczyka — przewodniczącego Rady Naczelnej TRZZ i Władysławy Klawiter — wiceprzewodniczącej Rady Narodowej m. Poznania, wygłoszono następujące referaty:

1. Prof. dr Stanisław Kulczyński, Nauka zachodniemiecka w służbie imperializmu i rewizjonizmu.
2. Prof. dr Alfons Klafkowski, Traktat pokojowy z Niemcami jako zagadnienie prawa międzynarodowego.
3. Prof. dr Gerard Labuda, Walka z nacjonalistycznymi tezami nauki niemieckiej doby imperializmu.

W drugim dniu obrad, dn. 15 października, wygłoszono następujące referaty:

1. Doc. dr Eberhard Wolgramm, Nauka w Niemieckiej Republice Demokratycznej w walce z zachodniemieckim rewanzyzmem.
2. Prof. dr Stanisław Leszczycki, Kartograficzne ujęcie rewizjonizmu zachodniemieckiego na przykładzie atlasu „Östliches Mitteleuropa”.
3. Dyr. Józef Zaremba, Koncepcja polskiego atlasu ziem zachodnich.

Referaty te wywołały ożywioną dyskusję, w której głos zabierali m. in.: prof. prof. F. Barciński z Poznania, J. Borowik z Gdańska, L. Ehrlich z Krakowa, B. Kasprowicz z Gdańska, doc. J. Kokot z Katowic, dr Z. Nowak z Poznania, prof. prof. R. Pollak z Poznania, K. Popiołek z Wrocławia, dr W. Radkiewicz z Poznania, doc. F. Ryszka z Warszawy, prof. S. Waszak z Poznania, doc. J. Ziółkowski z Poznania.

Prof. dr F. Barciński mówiąc o zachodniemieckiej propagandzie lansującej pogląd, iż nauka i ekonomika polska nie potrafią rozstrzygnąć wielu problemów związanych z Ziemią Zachodnią, wskazał na osiągnięcia polskich geologów w dziedzinie odkrywania nowych złóż surowcowych. O osiągnięciach Polski na ZZ mówili również prof. prof. J. Borowik i B. Kasprowicz. Dyskutanci podkreślili szczególnie rozkwit polskiej gospodarki morskiej.

Doc. J. Kokot, omawiając problem zatrudnienia w NRF, wykazał bezpodstawność rozpowszechnianego tam mitu o tzw. braku przestrzeni życiowej.

Doc. J. Ziółkowski, mówiąc o sytuacji ludnościowej na ZZ, stwierdził, iż przesiedlenie Niemców z tych ziem w 1945 r. było dalszym ciągiem procesów społeczno-demograficznych znanych pod nazwą *Landflucht* i *Ostflucht*.

O roli NRF w procesie integracji zachodniej Europy mówił dr Z. Nowak. Stwierdził on, iż poprzez ten proces republika bońska pragnie osiągnąć cele polityczne.

Dr W. Radkiewicz omówił niektóre problemy rolnictwa NRF. Dyskutant zwrócił uwagę na trudności, z jakimi boryka się ta dziedzina gospodarki zachodniemieckiej; trudności związanych z istnieniem drobnych gospodarstw (*Kleinbetriebe*) oraz deficytem sił roboczych (daje się on odczuć wyraźniej niż w przemyśle).

Prof. K. Popiołek, nawiązując do wygłoszonych referatów, postulował rozszerzenie programu walki z rewizjonizmem zachodnioniemieckim.

Prof. S. Waszak, omawiając koncepcje ludnościowe według tez rewizjonizmu zachodnioniemieckiego, wskazał na lansowanie poglądu, według którego najwyższe wartości polskiej kultury narodowej stworzyli zasymilowani cudzoziemcy. Nawiązując do referatu prof. S. Leszczyckiego dyskutant zaznaczył, że Niemcy ciągle wracają do spraw przesiedleń w 1945 r., w związku z czym postuluje opracowanie książki przedstawiającej skutki demograficzne II wojny światowej.

Dr J. Tomala podkreślił znaczenie stale rozwijającej się współpracy naukowców Polski i NRD, co ma doniosłe znaczenie w zwalczaniu rewizjonizmu zachodnioniemieckiego.

Na zakończenie sesji zebrani przyjęli jednomyślnie komunikat następującej treści:

„Uczestnicy Sesji wysłuchali referatów prof. dra S. Kulczyńskiego, przewodniczącego Rady Naczelnej TRZZ, prof. dra S. Leszczyckiego, przewodniczącego Rady Naukowej TRZZ i dyrektora Instytutu Geografii Polskiej Akademii Nauk, prof. dra A. Klafkowskiego, rektora Uniwersytetu im. A. Mickiewicza, prof. dr G. Labudy, dyrektora Instytutu Zachodniego, dyrektora Józefa Zaremby, członka Prezydium Rady Naukowej TRZZ. Uczestnicy wysłuchali także referatu doc. dra E. Wolframma z Uniwersytetu w Lipsku.

Nad referatami odbyła się wyczerpująca dyskusja.

Uczestnicy Sesji stwierdzają, że w ostatnim czasie wzmożła się działalność nauki zachodnioniemieckiej w interesie imperialistycznej i rewizjonistycznej polityki Niemieckiej Republiki Federalnej. Nauka w Niemczech zachodnich stara się poprzez studia, wydawnictwa, mapy i atlasy oraz przez działalność polityczno-propagandową przychodzić z pomocą odwetowym, antypolskim i antypokojowym przedsięwzięciom rządu NRF, skierowanym przeciw państwom socjalistycznym, a w szczególności przeciw Polsce, Związkowi Radzieckiemu, Niemieckiej Republice Demokratycznej i Czechosłowackiej Republice Socjalistycznej.

Najbardziej pełny wyraz znajduje akcja nauki zachodnioniemieckiej w kontynuowaniu tzw. *Ostforschung*, tradycyjnej dziedziny burżuazyjnej nauki niemieckiej. W ramach *Ostforschung* wielu naukowców niemieckich oddało poważne usługi imperializmowi niemieckiemu w przeszłości. Wyrażało się to zwłaszcza w przygotowaniach agresji Niemiec hitlerowskich przeciwko Czechosłowacji, Polsce, Związkowi Radzieckiemu i innym krajom oraz w realizacji ludobójczej okupacji hitlerowskiej w czasie II wojny światowej.

Obecnie w Niemieckiej Republice Federalnej w licznych instytutach i stowarzyszeniach *Ostforschung* działa wielu znanych naukowców niemieckich, którzy przed i podczas II wojny światowej pełnili funkcje naukowych ekspertów hitlerowskiego państwa. Ponoszą oni w wysokim stopniu odpowiedzialność za zbrodnie Niemiec hitlerowskich w czasie okupacji. W zmienionych warunkach kontynuują oni dziś swoją dawną działalność skierowaną przeciwko niepodległości Polski i innych krajów Europy środkowej, przeciwko utrwaleniu bezpieczeństwa w Europie, przeciwko pokojowemu rozwiązaniu sprawy Niemiec i zawarciu traktatu pokojowego z Niemcami. *Ostforschung* pełni dzisiaj znowu służebną rolę w stosunku do zaborczych planów polityki zachodnioniemieckiej. Dzisiejsza *Ostforschung* często usiłuje swoje tezy osłonić ideologią tzw. zbliżenia z narodami europejskimi. W ramach tych prób część naukowców zachodnioniemieckich usiłuje wypaczać charakter stosunków niemiecko-polskich.

Bliższa analiza tez współczesnej *Ostforschung* wykazuje, że w nowej formie zawierają one dawną treść, mającą uzasadnić imperialistyczną i odwetową politykę Niemieckiej Republiki Federalnej.

Nauka zachodnioniemiecka nadużywa idei międzynarodowej współpracy, starając się pozyskać na współręczników i współautorów antypolskiej i antypokojowej działalności uczonych innych państw kapitalistycznych.

Naukowcy Niemieckiej Republiki Federalnej organizują międzynarodowe wydawnictwa i prace naukowe, w ramach których nauka zachodnioniemiecka usiłuje rozpowszechnić tezy *Ostforschung*.

W tej sytuacji uczestnicy Sesji zwracają się z apelem do pracowników nauki polskiej, a także do uczonych innych krajów, aby aktywnie przeciwstawiali się wypaczaniom zachodniemieckiej nauki. Należy wzmóc systematyczne prace, mające na celu demaskowanie rewizjonistycznych tez głoszonych w Niemieckiej Republice Federalnej.

Uczestnicy Sesji stwierdzają, że uczeni państw socjalistycznych osiągnęli poważne wyniki w przedstawieniu zgodnego z prawdą stosunku Niemiec do ich sąsiadów, a w szczególności do narodów Europy środkowej i wschodniej. Uczestnicy Sesji podkreślają zwłaszcza wysiłki uczonych w Niemieckiej Republice Demokratycznej, mające na celu zgodne z prawdą historyczną przedstawienie stosunków niemiecko-polskich.

Uczestnicy Sesji wyrażają naukowcom NRD uznanie za ich nieugiętą postawę we wspólnej walce z imperializmem Niemieckiej Republiki Federalnej oraz podkreślają konieczność dalszego zacieśniania współpracy uczonych polskich z ośrodkami naukowymi NRD.

Biorąc pod uwagę dotychczasowy istotny wkład nauki polskiej w odbudowę i zagospodarowanie Ziemi Zachodnich oraz w badania nad polską przeszłością ziem nadodrzańskich i nadbałtyckich a także wyniki osiągnięte w badaniach stosunków polsko-niemieckich, uczestnicy Sesji apelują do uczonych polskich, aby dla dobra narodu i państwa polskiego wzmogli jeszcze systematyczną walkę na forum międzynarodowym przeciw wszystkim rewizjonistycznym tendencjom w badaniach i wydawnictwach Niemieckiej Republiki Federalnej. Należy w związku z tym zwrócić szczególną uwagę na szersze udostępnienie nauce światowej wyników pracy uczonych polskich, m. in. przez zwiększenie wydawnictw w językach obcych.

W obecnej sytuacji politycznej zwalczanie rewizjonizmu zachodniemieckiego, pseudonaukowej *Ostforschung*, która utrudnia pokojową współpracę między narodami, jest obowiązkiem każdego polskiego uczonego, w interesie prawdy naukowej i utrwalenia pokoju światowego".

Jan Prędko

NAUKOWA SESJA NIEMCOZNAWCZA W ZIELONEJ GÓRZE

Staraniem Instytutu Zachodniego, przy współudziale Lubuskiego Towarzystwa Kultury i Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Rozwoju Ziemi Zachodnich, odbyła się w Zielonej Górze w dn. 8 i 9 grudnia 1961 r. naukowa sesja niemcoznawcza. Jej obrady toczyły się wobec blisko 300-osobowego audytorium, składającego się głównie z nauczycieli, działaczy partyjnych i społecznych, aktywnych TRZZ, członków LTK, młodzieży z wyższych klas licealnych.

W sesji wzięli udział: przewodniczący Prezydium WRN w Zielonej Górze — Jan Lembas, jego zastępca — Jan Koleńczuk, sekretarz KW PZPR — Ludwik Siedlecki, sekretarz KW ZSL — Karol Ciecierski, przewodniczący WK SD — Mieczysław Mierzyński, przedstawiciele Rady Naczelnej TRZZ — mgr mgr Marian Niewiadomski i Bronisław Włodek. Na sesję przybyła również grupa naukowców poznańskich z prof. prof. Zdzisławem Kaczmarczykiem, Gerardem Labudą i Michałem Szanieckim na czele.

Otwarcia sesji dokonał i jej obradom w pierwszym dniu obrad przed południem przewodniczył prezes Lubuskiego Towarzystwa Kultury — Wiesław Sauter. Jako pierwszy zabrał głos prof. dr Michał Szaniecki, dyrektor Instytutu Zachodniego. Prof. M. Szaniecki scharakteryzował cel i zadania toczącej się sesji, po czym — w imieniu Dyrekcji Instytutu Zachodniego — wręczył przedstawicielom władz wojewódzkich pierwsze egzemplarze najnowszego wydawnictwa Instytutu Zachodniego, pracę zbiorową pt. „Województwo zielonogórskie — monografia geograficzno-gospodarcza”.

W pierwszym dniu sesji przed południem referat na temat „Problem nie-